

TULJAK

Eesti tants segarühmale

Tantsu on loonud Anna Raudkats, V tuuri C-osa seadis Ullo Toomi 1949. a ja antud kirjelduse on koostanud Heino Aassalu 1974. a Tallinnas.

Muusika Miina Härma, seadnud Raimund Kulli, sõnad Karl Ferdinand Karlson. “Tuljakus” leiab käsitlemist lembeteema: I tuuris märkab tüdruk, et üks poiss teda seirab, II tuuris pöörleb tüdruk poisi ees nagu teda endale järgnema kutsudes. III tuuris tekib tüdrukul tuju poisi eest pageda (kaheksakujuline tantsujoonis), poiss aga järgneb talle varmselt. IV tuuris leiab aset konflikt: tüdruk ei tee poisist väljagi ja keerab talle uhkelt selja. Poiss püüab esialgu tabada paarilise pilku, kuid õige pea tasub tüdrukule samaga. V tuuris saadakse nägelemisest üle ja alustatakse koostantsu, mis kestab tõusvas joones tantsu lõpuni.

PÕHISAMMUD

Taktimõõt 2/4

1. Hüplevpolka

Kirjelduses polkasamm.

2. Kiiksamm

Sooritatakse kahe takti vältel.

Takt 1. Takti I osal astutakse vasaku jalaga samm ette. Keharaskus kantakse põlveliigesest veidi kõverdatud jalale. Takti III osal sirutatakse vasak jalg sujuvalt ja tõustakse päkale. Kere sirutatakse, puusavöö tuuakse veidi ette ja parem jalg tõstetakse sirutatult taha-alla. Pea on kallutatud veidi taha ja vaade suunatud paarilisele.

Takt 2. Takti I osal asetatakse parem jalg väikese sammu võrra tagapool tugijalga maha. Keharaskus kantakse põlveliigesest veidi kõverdatud paremale jalale. Takti III osal sirutatakse parem jalg ja tõustakse päkale. Sirutatud vasak jalg tõstetakse ette-alla. Pea kallutatakse pisut ette ja vaade on suunatud paarilisele.

3. Kõnnisammud

Märkus: tantsu alustab poiss vasaku ja tüdruk parema jalaga. V tuuri A ja B-osa

Tuljak

tantsivad mõlemad vasaku jalaga alustades. V tuuri C-osast alates alustab tüdruk jällegi parema ja poiss vasaku jalaga.

TANTSU KIRJELDUS

Taktimõõt 2/4

OSAVÕTJAD. Vaba arv segapaare.

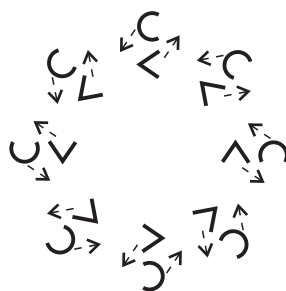
ALGASEND. Paarilised kodarjoneel kõrvuti, käed all.

EELMÄNG (kuus takti)

Taktid 1-3. Paarilised seisavad algasendis (jn 1).

Takt 4. Takti I osal astub tüdruk vasaku jalaga sammu ette-vasakule, poiss parema jalaga sammu taha-paremale. Takti III osal tuuakse teine jalg tugijala kõrvale ning tõustakse päkkseisu (jn 1). Tantsijad on ringjoonel järjestikku esipoollega vastupäeva. Tüdruk on poisi ees. Tüdruk asetab käed puusa, poiss vaheliti rinnale.

Taktid 5-6. Paigal seistes kiigutakse neli korda pöidadest alla-üles. Alla takti I ja III osal, üles II ja IV osal. Tüdruku vaade on üle parema õla poisi poole. Kiikumine lõpetatakse päkkseisus.

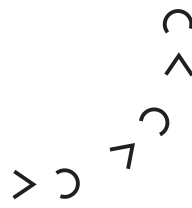

Jn. 1

I TUUR A – OSA (taktid 1-8)

Taktid 1-7. Paarilised tantsivad seitsme polkasammuga ringjoonel vastupäeva (jn 2). Edasiliikumisel pöörab tüdruk paarituurvulisel taktil kere vasakule ja vaatab üle vasaku õla taha poisi poole. Paarisarvulisel taktil pöörab ta kere paremale ja vaatab üle parema õla taha paarilise poole. Poiss kallutab pea vastavalt vasakule ja paremale. Seirates tüdrukut, püüab poiss temale silma vaadata.

Takt 8. Tehakse veel üks polkasamm, kusjuures tüdruk teeb takti IV osal vasakul päkal poolpöörde päripäeva ja tema parem jalg hakkab liikuma sammuks tagurpidi vastupäeva. Tüdruk on nüüd esipoollega poisi poole.

Jn. 2

I TUUR B – OSA (taktid 9-16)

Takt 9. Tantsitakse polkasammuga ringjoonel vastupäeva, tüdruk liigub selg ees poisi ees. Takti I osal paneb poiss käed puusa ning paarilised pööravad teineteise poole vasaku külje nii, et küünarnukid kokku puutuvad. Kere on paarilisest eemale kallutatud. Vaade suunatud paarilisele.

Takt 10. Tantsitakse polkasammuga ringjoonel vastupäeva. Takti I osal pööravad paarilised teineteise poole parema külje nii, et küünarnukid kokku puutuvad. Kere on paarilisest eemale kallutatud. Vaade suunatud paarilisele.

Taktid 11-16. Korratakse taktide 9-10 tegevust kolm korda.

II TUUR A – OSA (taktid 17-24)

Takt 17. Takti I osal viib tüdruk käed seelikusse (tõmbad sõrmedega seeliku laiali) ja poiss asetab käed taas vaheliti rinnale. Vaade püsib kogu aeg paarilisel. Polkasammuga tantsitakse ringjoonel vastupäeva. Tüdruk pöörduv poisi ees päripäeva. Takti I osal on tüdruk vasaku küljega paarilise poole. Kere on kallutatud paarilise poole. Takti IV osal alustab ta paremal päkal pöört päripäeva. Poiss kallutab pea tüdrukut imetledes vasakule.

Takt 18. Tantsitakse polkasammuga. Poiss liigub ringjoonel vastupäeva. Tüdruk lõpetab takti I osal poolpöörde ümber oma telje päripäeva ja on parema küljega poisi poole ning kere on kallutatud poisi poole. Poiss kallutab oma pea paremale. Takti IV osal alustab tüdruk vasakul päkal pöört päripäeva.

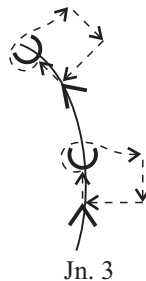
Taktid 19-24. Korratakse taktide 17-18 tegevust kolm korda.

II TUUR B – OSA (taktid 25-32)

Taktid 25-32. Korratakse I tuuri B-osa tegevust (küünarnukkide kokkulöömine). 25. takti I osal paneb tüdruk käed puusa.

III TUUR A – OSA (taktid 33-40)

Taktid 33-36. Poiss paneb 33. takti I osal käed vaheliti rinnale. Tüdruk pöörduv paremale ja teeb nelja polkasammuga väljaspool ringjoont väikese tiiru päripäeva (jn 3). Esimese polkasammuga tantsib ta keskmest eemale, teisega päripäeva, kolmandaga keskme suunas ja neljandaga ringjoonel

Tuljak

vastupäeva. Liikumisel on pea kallutatud ette-paremale ja pilk suunatud maha. Poiss järgneb tüdrukule, ta pea on kallutatud vasakule ning ta püüab paarilisele silma vaadata.

Taktid 37-40. Tüdruk vaatab vilksti üle parema õla poisile silma ja pöörduv vasakule (37. takti I osa). Nelja polkasammuga teeb ta seespool ringjoont väikese tiiru vastupäeva (jn 4). Esimese polkasammuga tantsib tüdruk kodarjoont mööda keskme suunas, teisega päripäeva, kolmandaga keskmest eemale ja neljandaga ringjoonel vastupäeva. Liikumisel on pea kallutatud ette-vasakule ja pilk suunatud maha. Poiss järgneb tüdrukule. Kohe pärast tüdrukule silmavaatamist kallutab ta pea paremale ning püüab nüüd niiviisi paarilisele silma vaadata.

Jn. 4

III TUUR B – OSA (taktid 41-48)

Taktid 41-48. Korratatakse I tuuri B-osa tegevust.

IV TUUR A – OSA (taktid 49-56)

Taktid 49-50. Tüdruk teeb vasakul päkal poolpöörde päripäeva (49. takti I osa) ja tantsib kahe lühikese polkasammuga ringjoonel vastupäeva edasi. Ta on kõrgi ilmega, hoiab pea püsti ja väldib poisi poole vaatamist. Poiss tantsib pikkade polkasammudega paarilisest vasakult mööda ja jõuab ringjoonele tüdruku ette, esipoolega tema poole (jn 5). Poiss tõkestab tüdrukul edasiliikumist. Ta kallutab liikumisel oma pea ette-vasakule ja püüab tüdrukule silma vaadata.

Takti 51. Poiss tantsib polkasammu paigal. Tüdruk on pahandatud paarilise pealetikkuvusest ja teeb polkasammuga kohapeal poolpöörde päripäeva. Tantsijad on nüüd ringjoonel järjestikku, esipool päripäeva.

Takt 52. Paarilised teevad, kumbki omaette, kohapeal poolpöörde päripäeva ja lõpetavad ringjoonel järjestikku, esipool vastupäeva.

Taktid 53-54. Korratatakse taktide 49-50 tegevust, kuid nüüd on osad vahetatud. Poiss tantsib kahe lühikese polkasammuga ringjoonel vastupäeva edasi. Tema ilme on kõrk ning hoides pead püsti, väldib ta tüdruku poole vaatamist. Tüdruk möödub samal ajal kahe pika polkasammuga paarilisest vasakut kätt ja jõuab ringjoonele poisi ette esipoolega tema poole (jn 6). Tüdruk tõkestab poisil

Jn. 5

Jn. 6

edasiliikumistee. Tüdruk kallutab liikumisel oma pea ette-vasakule ja püüab poisile silma vaadata.

Takt 55. Tüdruk tantsib polkasammu paigal. Poiss heidab pea kuklasse ja teeb polkasammuga kohapeal poolpöörde päripäeva. Tantsijad on nüüd ringjoonel järjestikku, esipool päripäeva.

Takt 56. Paarilised teevad, kumbki omaette, kohapeal poolpöörde päripäeva ja lõpetavad ringjoonel järjestikku, esipool vastupäeva.

IV TUUR B – OSA (taktid 49-56)

Taktid 49-50. Korratakse IV tuuri A-osa taktide 49-50 tegevust, kuid tüdruk leebub, et järgmisel taktil alustada leppimist.

Takt 51. Tantsijad ühendavad takti I osal küünarliigesest ümardatud käed vöökoha kõrgusel pihkseongus. Parema külge on pisut paarilise poole pööratud. Kere kallutatakse veidi ette-vasakule ja pööratakse pool ringi päripäeva. Vaade on suunatud paarilisele.

Takt 52. Takti I osal asetatakse käed puusa. Poiss liigub ühe polkasammuga ringjoonel vastupäeva edasi. Tüdruk tantsib samal ajal päripäeva ümber poisi, möödub temast vasakut kätt ja jõuab ringjoonele poisi selja taha. Tantsijad on ringjoonel järjestikku, esipool vastupäeva.

Taktid 53-54. Korratakse IV tuuri A-osa taktide 53-54 tegevust, pahameelest pole aga jälgegi.

Takt 55. Tantsijad ühendavad takti I osal küünarliigesest ümardatud käed vöökoha kõrgusel pihkseongus. Kere kallutatakse veidi ette-vasakule. Vaade on suunatud paarilisele. Poiss teeb polkasammu paigal ja juhib tüdruku oma paremale küljele. Paariliste paremad küljed on enam-vähem kohastikku.

Takt 56. Tantsuvõtte vallandatakse, käed on all. Poiss tantsib polkasammu paigal, kuna tüdruk tema kõrval pöördub pool ringi päripäeva.

V TUUR A – OSA (taktid 57-72)

Kiikumine

Taktid 57-60. Paarilised on kodarjoonel kõrvuti esipoolega vastupäeva (jn 1) ja võtavad takti I osal kiikumisevõtte. Paar teeb kaks kiikammu.

Takt 61. Takti I osal astub tüdruk vasaku jalaga sammu ette-vasakule ja takti III osal parema jalaga ristsammu vasaku jala tagant vasakule. Paigal seistes kiigub poiss samadel taktiosadel põidadest alla-üles. Vaadatakse paarilisele silma.

Takt 62. Takti I osal astub tüdruk vasaku jalaga sammu taha ja takti III osal

Tuljak

parema jalaga lõppsammu tugijala kõrvale. Paigal seistes kiigub poiss samadel taksiosadel pöidadest alla-üles. Käsi seejuures ei vallandata. Tüdruk on nüüd paarilise vasakul küljel ja tema parem käsi on kõrvale sirutatud. Vaade on suunatud paarilisele.

Taktid 63-64. Korratakse taktide 61-62 tegevust, kuid tüdruk liigub tagasi poisi paremale küljele: ta alustab parema jalaga, astub vasakuga ristsammu tugijala tagant jne. Lõpuks on tantsijad tuuri lähteasendis kiikumisevõttes.

Taktid 65-68. Paar teeb kaks kiiksammu.

Taktid 69-70. Nelja kõnnisammuga liigutakse ringjoonel vastupäeva edasi, sammud on takti I ja III osal.

Taktid 71-72. 71. takti I osal vallandatakse tantsuvõte ja käed pannakse puusa. Tüdruk pöördub paremale ja teeb kolme sammu ning lõppsammuta väikese ringi päripäeva, poiss pöördub vasakule ja teeb väikese ringi vastupäeva (jn 7).

Jn. 7

V TUUR B – OSA (taktid 57-72)

Taktid 57-72. Korratakse V tuuri A-osa tegevust. Kiikumisevõte võetakse 57. takti I osal.

V TUUR C – OSA (taktid 73-80)

Taktid 73-74. Välisjalaga alustades tantsivad paarilised kahe polkasammuga kiikumisevõttes ringjoonel vastupäeva.

Taktid 75-76. 75. takti I osal vallandatakse kiikumisevõte ja käed pannakse puusa. Kumbki paariline teeb paigal kahe polkasammuga täispöörde (jn 7), tüdruk päri-, poiss vastupäeva.

Taktid 77-80. 77. takti I osal võetakse kiikumisevõte. Korratakse taktide 73-76 tegevust, kuid selle erinevusega, et tüdruk teeb nüüd poolteiseringilise pöörde päripäeva ja tantsib ühtlasi ringjoonele poisi ette. Tuuri lõppedes on paarilised ringjoonel rinnati, tüdruk seljaga, poiss esipoolega vastupäeva.

VI TUUR A – OSA (taktid 81-88)

Taktid 81-82. 81. takti I osal ühendatakse paremad käed tüdruku rinna kõrgusel poolsangvõttes. Vasak käsi on puusal. Paarilised tantsivad kahe polkasammuga ringjoonel vastupäeva (tüdruk liigub, selg ees). Kere ja pea kallutatakse 81.

taktil vasakule, 82. taktil paremale.

Taktid 83-84. Kahe polkasammuga tehakse kohapeal poolpööre päripäeva (pöörlemistelg on paariliste vahel). Ühendatud käed tõstetakse sangvõttesse, pea kallutatakse ette-vasakule ja käte alt vaadatakse paarilisele silma.

Taktid 85-86. 85. takti I osal vallandatakse paremad käed ja pannaks puusa. Nüüd ühendatakse vasakud käed tüdruku rinna kõrgusel poolsangvõttes. Kahe polkasammuga tantsitakse ringjoonel vastupäeva (poiss liigub, selg ees). Kere ja pea kallutatakse 85. taktil paremale, 86. taktil vasakule.

Taktid 87-88. Kahe polkasammuga tehakse kohapeal poolpööre vastupäeva (pöörlemistelg on paariliste vahel). Käed tõstetakse sangvõttesse, pea kallutatakse ette-paremale ja käte alt vaadatakse paarilisele silma.

VI TUUR B – OSA (taktid 89-96)

Taktid 89-92. 89. takti I osal vallandatakse vasakud käed ja pannakse puusa. Paremad käed ühendatakse sangvõttes ja nelja polkasammuga pööreldakse kohapeal üks ring päripäeva. Pöörlemisel kallutatakse pea ette-vasakule.

Taktid 93-96. 93. takti I osal vallandatakse paremad käed ja pannakse puusa. Vasakud käed ühendatakse sangvõttes ja nelja polkasammuga tehakse kohapeal üks ring vastupäeva. Pöörlemisel kallutatakse pea ette-paremale. Viimase polkasammuga pöördub tüdruk seljaga poisi poole. Paarilised on ringjoonel järjestikku, tüdruk poisi ees, mõlemad esipoolega vastupäeva. Ühendatud vasakud käed langetatakse alla. Paremad käed on puusal.

VII TUUR A – OSA (taktid 81-88)

Taktid 81-82. Tüdruk liigub ringjoonel edasi kahe lühikese polkasammuga. Tema kere on kallutatud ette-paremale, vasaku käega tõmbab ta selja taga oleva poisi enda ette. Poiss tantsib kahe pika polkasammuga tüdrukust vasakult mööda. Ta jõuab paarilise ette, esipool tüdruku poole. Poisi liikumises on tunda märgatavat vastupanu tüdruku tõmbele, kere on kallutatud taha-vasakule.

Taktid 83-84. 83. takti I osal vallandatakse vasakud käed ja asetatakse puusa, paremad käed ühendatakse sangvõttes. Poiss teeb ühendatud käte all kahe polkasammuga poolpööre päripäeva. Tüdruk teeb polkasammud paigal. 84. takti IV osal on tantsijad ringjoonel järjestikku, poiss tüdruku ees, mõlemad esipoolega vastupäeva. Ühendatud käed langetatakse. Vasakud käed on puusal.

Taktid 85-86. Nüüd kallutab poiss kere ette-vasakule, liigub edasi kahe lühikese polkasammuga ning tõmbab tüdruku selja tagant enda ette. Tüdruk tantsib kahe

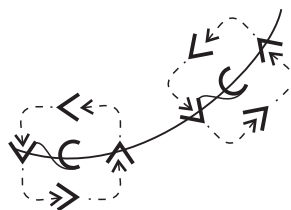
Tuljak

pika polkasammuga poisist paremalt mööda. Ta jõuab paarilise ette, esipool poisi poole. Tüdruku liikumises on tunda vastupanu poisi tõmbele.

Taktid 87-88. 87. takti I osal vallandatakse paremad käed ja asetatakse puusa, vasakud käed ühendatakse sangvõttes. Tüdruk teeb ühendatud käte all kahe polkasammuga täispöörde vastupäeva. Poiss teeb polkasammud paigal. 88.takti IV osal on paarilised ringjoonel rinnati, tüdruk esipoolega päripäeva. Tüdruk painutab kere veidi paremale ja toetab poisiga pihkseongus ühendatud ja küünarliigesest kõverdatud käe küünarnuki vastu oma vasakut puusa. Poisi vasak käsi on sirutatud.

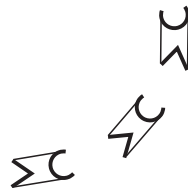
VII TUUR B – OSA (taktid 89-96)

Taktid 89-92. Poiss pöörduv vasaku küljega tüdruku poole ja tantsib nelja pika polkasammuga ümber tüdruku ühe ringi vastupäeva (jn 8). Niisiis liigub ta iga taktiga veerand ringi. Poisi kere on painutatud paremale. Tüdruk on liikumise teljeks ja teeb nelja polkasammuga täispöörde paigal vastupäeva.

Jn. 8

Taktid 93-96. 93. takti I osal vallandavad tantsijad vasakud käed, asetavad need puusa ja ühendavad paremad. Poiss toetab nüüd oma parema küünarnuki oma paremale puusale ning painutab kere veidi vasakule. Tüdruk on parema küljega poisi poole ja tema parem käsi on sirutatud. Tüdruk tantsib nelja pika polkasammuga ümber poisi ühe ringi päripäeva. Niisiis liigub ta iga taktiga veerand ringi. Tüdruku kere on painutatud vasakule. Poiss on liikumise teljeks ja teeb nelja polkasammuga täispöörde paigal päripäeva. Vaade on suunatud paarilisele.

Jn. 9

VIII TUUR A – OSA (taktid 97-104)

Taktid 97-104. Paarilised pöörduvad ringjoonele rinnati, poiss esipoolega vastupäeva. Välisjalaga alustades liiguvad tantsijad kaheksa polkasammuga ringjoonel vastupäeva (tüdruk taganeb). 97. takti I osal ühendatakse käed kättes, ühtlasi sirutatakse vasak käsi küünarliigesest ja viiakse see paarilise parema õla juurde. Vasak õlg suunatakse paarilise poole (jn 9). Vasaku käe sirutamisel

kõverdatakse parem käsi ja küünarnukk suunatakse alla. Järgmist polkasammu alustatakse teise jalaga ja sirutatakse paarilise vasaku õla juurde parem käsi. Selline “saagimine” kestab kuni A-osa lõpuni.

VIII TUUR B – OSA (taktid 105-112)

Taktid 105-110. 105. takti I osal võtavad paarilised sulgvõtte, alustavad välisjalaga (poiss vasaku, tüdruk parema jalaga) ja tantsivad kuue polkasammuga kolm ringi päripäeva, kusjuures ringjoonel liigutakse vastupäeva. Polkat alustatakse rõhksammuga ja esimese sammuga tehakse kolmveerandpööre.

Takt 111. Kahe päkksammuga tehakse veel poolpööre päripäeva. Sammud on takti I ja III osal, neist viimane on lõppsamm. Paarilised on kodarjoonel rinnati, tüdruk seljaga keskme poole. Tantsijad laskuvad põlvist veidi alla.

Takt 112. Võttes hoogu, tõstab poiss takti I osal tüdruku üles. Tüdruk aitab tõstele kaasa selliselt, et hüppab samal ajal ummisjalu üles. Poiss haarab pärast tõtet paarilisel ümber jalgade (põlvede kohalt) ja tüdruk tõstab oma käed kõrvale-üles. Niisuguses asendis seistakse mõni hetk ja siis asetab poiss paarilise sujuvalt maha.